

GEOGRAFIJA

Valstybinio brandos egzamino II dalies užduotis
Pakartotinė sesija

2026 m. birželio 23 d.

Trukmė – 3 val. (180 min.)

NURODYMAI

1. Gavę užduoties sąsiuvinį ir atsakymų lapą, patikrinkite, ar juose nėra aiškiai matomo spausdinimo broko. Pastebėję praneškite egzamino vykdytojui.
2. **Atsakymų lape įrašykite savo identifikavimo kodą, grupę ir vietą (eilės numerį protokole) ir pasirašykite.**
3. Užduoties sąsiuvinio viduryje yra spalvota įklija su šaltiniais, reikalingais užduotims atlikti. **Kad būtų patogiau naudotis šia įklija, ją galite išplėsti iš užduoties sąsiuvinio.**
4. Per egzaminą galite rašyti juodai arba mėlynai rašančiu rašikliu, pieštuku, naudotis trintuku, liniuote, matlankiu.
5. Atsakymus pirmiausia galite rašyti užduoties sąsiuvinyje, kuriame yra palikta vietos juodraščiui. Jei esate tikri dėl atsakymo, iš karto rašykite atsakymų lape. **Vertintojams bus pateikiamas tik atsakymų lapas!**
6. Atsakymų lape rašykite **tik juodai arba mėlynai** rašančiu rašikliu tvarkingai ir įskaitomai. Jei savo atsakymą keičiate, nubraukite jį ir aiškiai užrašykite naują. Atsakymų lape nesinaudokite trintuku ir koregavimo priemonėmis.
7. Atsakymų lape atsakymus įrašykite tam skirtose vietose. Už ribų parašyti atsakymai nebus vertinami.
8. Saugokite atsakymų lapą (neįplėškite ir nesulamdykite). Sugadintuose lapuose įrašyti atsakymai nebus vertinami.
9. Atsakymų lape neturi būti užrašų ar kitokių ženklų, kurie leistų identifikuoti darbo autorių.
10. Pasibaigus egzaminui, užduoties sąsiuvinį galite pasiimti.

Linkime sėkmės!

1 struktūrinis klausimas. Remdamiesi A, B šaltiniais (p. 5) ir žiniomis, atlikite 1.1–1.5 užduotis.

1.1. Nustatę, kokios bendrosios nacionalinės pajamos (BNP) yra Brazilijoje, Madagaskare ir Kanadoje, išrikiuokite šias valstybes nuo aukščiausių iki žemiausių BNP (A šaltinis).

Juodraštis

.....

(2 taškai)

1.2. Remdamiesi B šaltiniu ir žiniomis, nustatykite, kuriame žemyne 2025 m. buvo didžiausias jaunimo nedarbo lygis. Nurodykite dvi galimas tokio nedarbo lygio priežastis ir dvi pasekmes jūsų įvardyto žemyno šalių ekonomikai (A šaltinis).

Juodraštis

Žemynas

Priežastys:

1.

2.

Pasekmės šalių ekonomikai:

1.

2.

(5 taškai)

1.3. Remdamiesi A ir B šaltiniais, suformuluokite dvi skirtingas išvadas, kaip jaunimo nedarbo lygis Europos Sąjungos valstybėse yra susijęs su BNP vienam gyventojui. Kiekvieną išvadą pagrįskite vienos Europos Sąjungos valstybės pavyzdžiu. Nurodykite po vieną priežastį, susijusią su tos šalies ekonomikos struktūra, švietimo sistema arba darbo rinka, kuri paaiškintų jūsų pateiktus pavyzdžius.

Juodraštis

1 išvada

.....

Pavyzdys

Priežastis

.....

2 išvada

.....

Pavyzdys

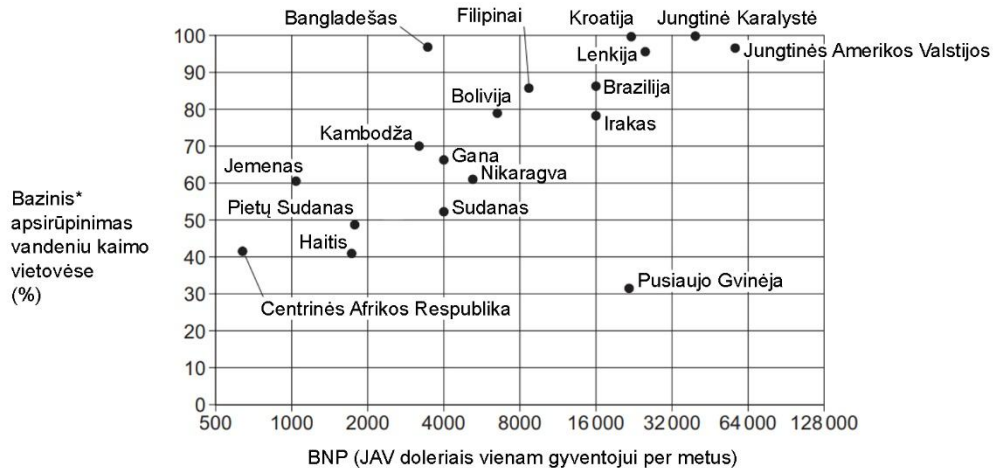
Priežastis

.....

(6 taškai)

- 1.4. Remdamiesi pateikta diagrama, nustatykite, kaip bazinis apsirūpinimas vandeniu kaimo vietovėse yra susijęs su BNP.

Bazinio apsirūpinimo vandeniu kaimo vietovėse priklausomybė nuo bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP) vienam gyventojui kai kuriose pasaulio valstybėse

* Bazinis apsirūpinimas vandeniu – tai prieiga prie vandens per 30 minučių.

Juodraštis

.....

.....

(1 taškas)

- 1.5. Remdamiesi 1.4 klausime pateikta diagrama, nustatykite, kurioje valstybėje BNP vienam gyventojui yra gana didelės, tačiau bazinis apsirūpinimas vandeniu kaimo vietovėse tenka tik trečdaliui gyventojų.

Juodraštis

.....

(1 taškas)

2 struktūrinis klausimas. Remdamiesi C, D šaltiniais (p. 6) ir žiniomis, atlikite 2.1–2.5 užduotis.

- 2.1. Remdamiesi C šaltiniu, nustatykite, kur yra sutelkta pramonė Skandinavijos valstybėse. Kokie du veiksniai¹ tai lėmė?

Juodraštis

Pramonė sutelkta

Veiksniai:

1.

2.

(3 taškai)

¹ veiksnys – czynnik – фактор – чинник, фактор

- 2.2.** Remdamiesi C šaltiniu, paaiškinkite, kaip pramonės išsidėstymas Šiaurės Europos valstybėse priklauso nuo naudingųjų iškasenų telkinių ir energetikos objektų.

Juodraštis

.....

(1 taškas)

- 2.3.** Norvegijoje, Danijoje ir Suomijoje elektros energija gaminama iš skirtingų energijos išteklių. Remdamiesi D šaltiniu, nurodykite, iš kokių atsinaujinančių energijos išteklių² pagaminama daugiausia elektros energijos kiekvienoje valstybėje. Paaiškinkite, kodėl taip yra.

Juodraštis

Norvegijoje

.....

Danijoje

.....

Suomijoje

.....

(6 taškai)

- 2.4.** Pastaruoju metu į Šiaurės Europos valstybes atvyksta itin daug turistų. Dviem teiginiais paaiškinkite, kuo šios valstybės patrauklios turistams.

Juodraštis

1.

.....

2.

.....

(2 taškai)

- 2.5.** Intensyvus turizmas Šiaurės Europos valstybėse kelia daug iššūkių. Nurodykite du iššūkius.

Juodraštis

1.

.....

2.

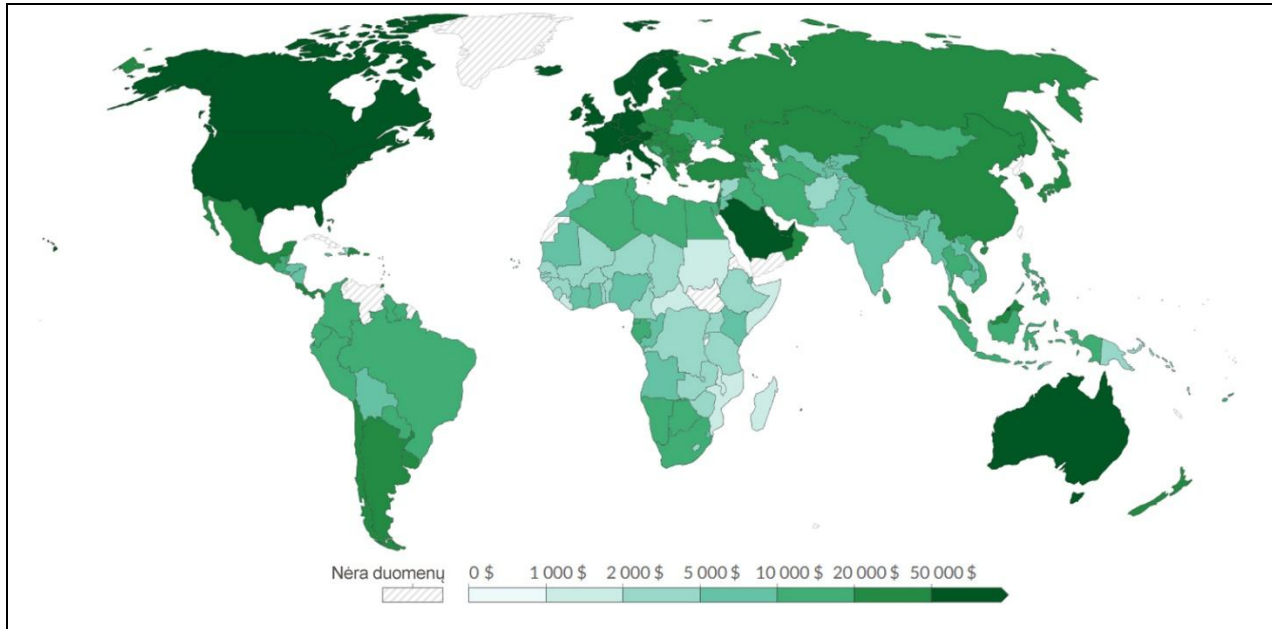
.....

(2 taškai)

² atsinaujinantys energijos ištekliai – odnawialne źródła energii – возобновляемые источники энергии – відновлювані енергетичні ресурси

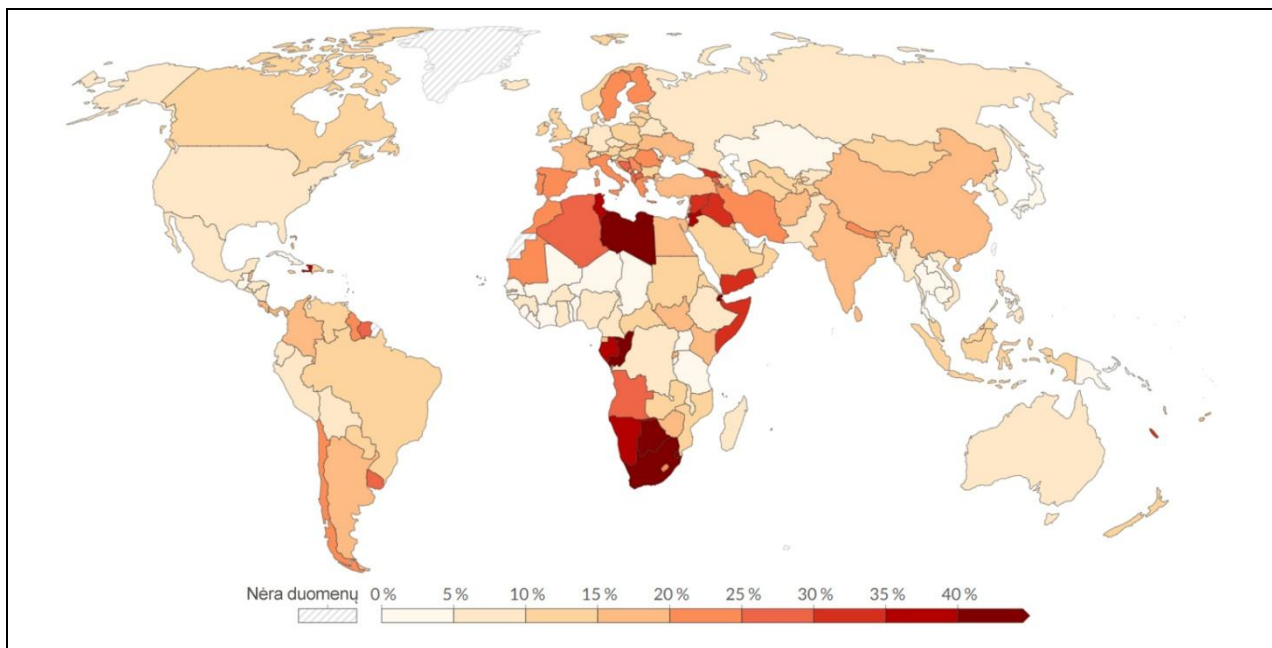
1 struktūrinio klausimo A, B šaltiniai

A šaltinis. *Bendrosios nacionalinės pajamos (BNP)* vienam gyventojui 2024 m.*

* Bendrosios nacionalinės pajamos (BNP) – tai bendros pajamos, kurias uždirba šalies gyventojai, įskaitant pajamas, gautas užsienyje.

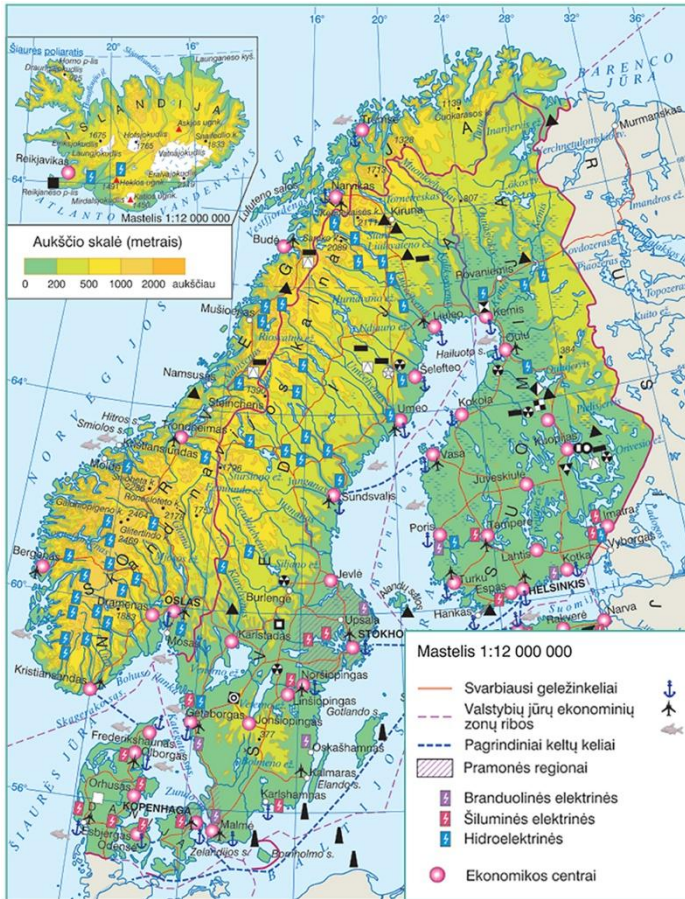
B šaltinis. *Pasaulio valstybių jaunimo (15–24 m.) nedarbo lygis** 2025 m.*

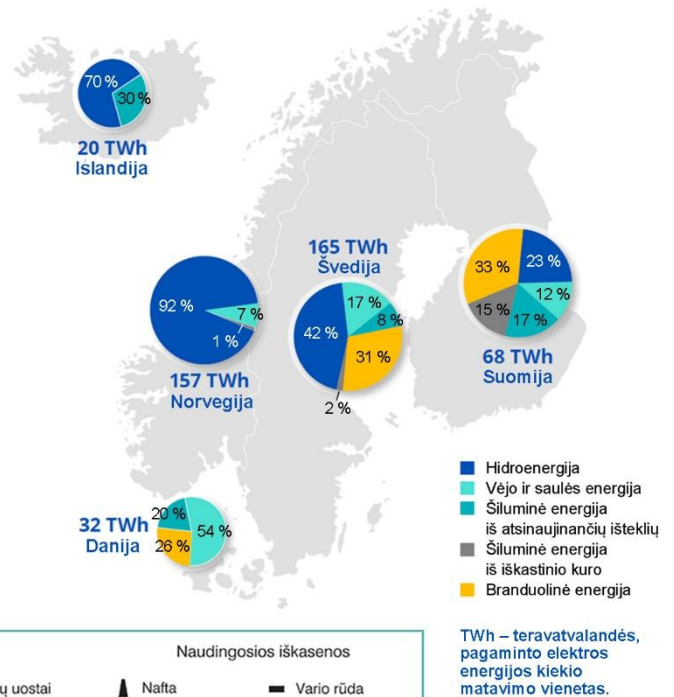
** 15–24 metų amžiaus žmonių, neturinčių darbo, bet aktyviai jo ieškančių ir galinčių netrukus pradėti dirbti, dalis.

2 struktūrinio klausimo C, D šaltiniai

C šaltinis. Šiaurės Europos valstybių gamtos išteklių ir ūkis

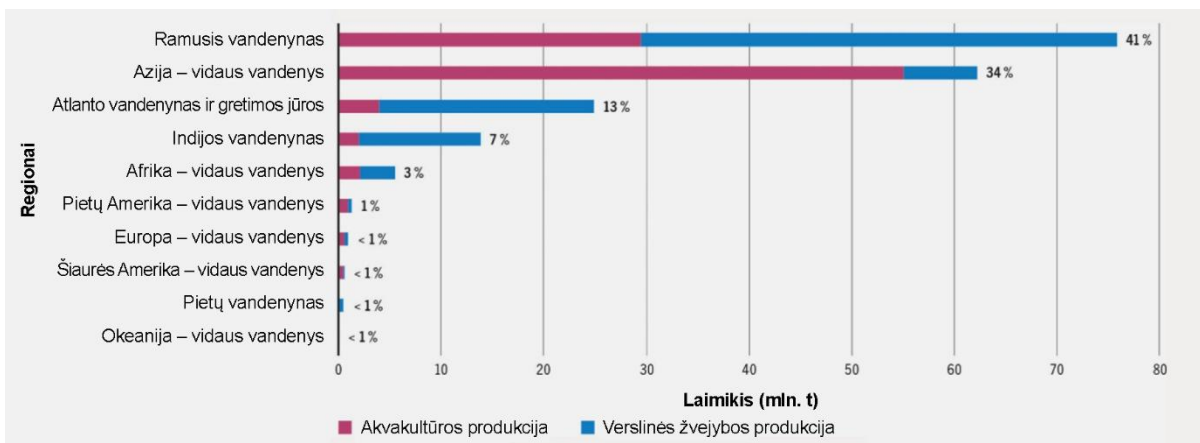

D šaltinis. Elektros energijos gamyba Šiaurės Europos valstybėse 2021 m.

3 struktūrinio klausimo E, F šaltiniai

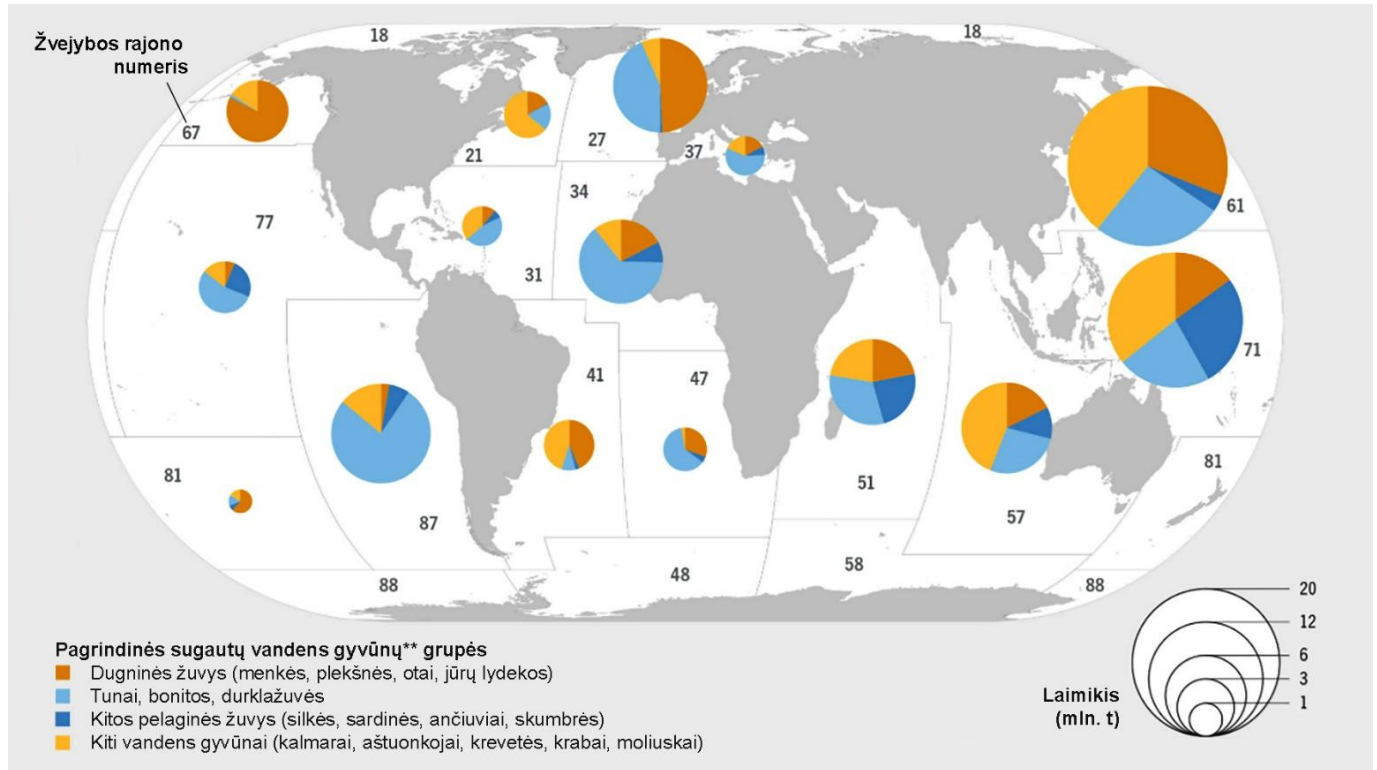
E šaltinis. Vandens gyvūnų žvejybos ir akvakultūros* produkcija pasaulyje pagal regionus ir dalis pasaulinėje produkcijoje (%) 2022 m.

* Akvakultūra – vandens gyvūnų ir augalų veisimas bei auginimas tvenkiniuose, lagūnose, vandens talpyklose ir pan.

NEPAMIRŠKITE ATSAKYMŲ PERKELTI Į ATSAKYMŲ LAPĄ

F šaltinis. Pagrindiniuose FAO* žvejybos rajonuose sugautų vandens gyvūnų žvejybos produkcija pasaulyje, 2020–2022 m. vidurkis

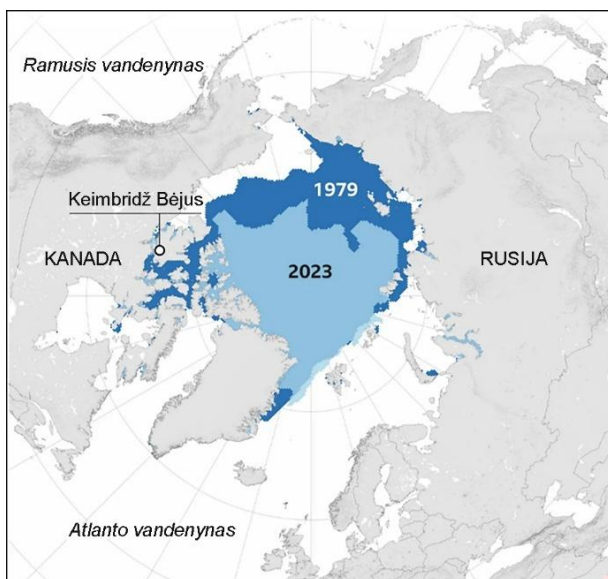

* FAO (Food and Agriculture Organization) – Jungtinių Tautų Maisto ir žemės ūkio organizacija.

** Vandens gyvūnai, neįtraukiant vandens žinduolių, krokodilų, aligatorių, kaimanų, taip pat jūrų ir vandenynų gėrybių (koralų, kempinių, dumblių, perlų, kriauklių). Duomenys pateikiami gyvojo svorio ekvivalentu.

4 struktūrinio klausimo G, H, J šaltiniai

G šaltinis. Arkties jūrinio ledo danga 1979 m. ir 2023 m. rugsėji

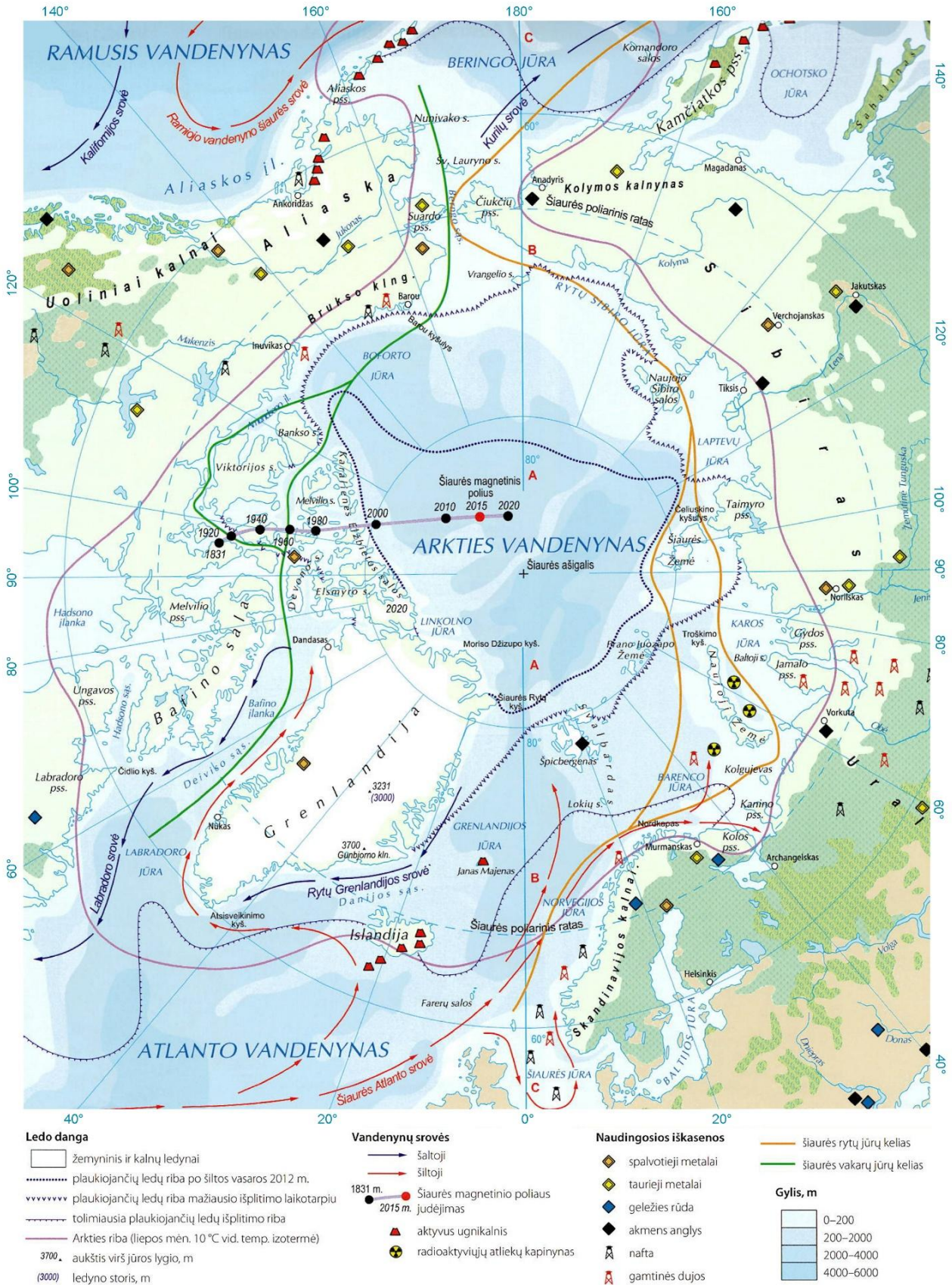

H šaltinis. Apie Jungtinių Tautų tarptautinę klimato kaitos konferenciją, vykusią Glazge 2021 m. lapkritį

JT KLIMATO KAITOS KONFERENCIJA JK 2021

„Jungtinių Tautų teigimu, norint pasiekti 1,5 °C tikslą, visoms šalims būtina imtis skubių veiksmų klimato srityje.“	„Pasiektas susitarimas mažinti iškastinio kuro naudojimą.“	„Padidinta parama skurdesnėms šalims, kurios patiria didžiausius klimato kaitos padarinius.“
--	--	--

J šaltinis. Arkties gamta ir ūkis

NEPAMIRŠKITE ATSAKYMŲ PERKELTI Į ATSAKYMŲ LAPĄ

3 struktūrinis klausimas. Remdamiesi E, F šaltiniais (p. 6, 7) ir žiniomis, atlikite 3.1–3.6 užduotis.

3.1. Remdamiesi E šaltiniu, nurodykite, kuo Azijos regionas yra išskirtinis tarp kitų pasaulio regionų pagal žvejybos ir akvakultūros produkciją.

Juodraštis

.....

(1 taškas)

3.2. Remdamiesi F šaltiniu, nustatykite, kurios grupės gyvūnų sugaunama daugiausia 61 ir 71 FAO žvejybos rajonuose. Nurodykite dvi priežastis, kodėl būtent šiuose rajonuose sugaunama tiek daug žvejybos produkcijos.

Juodraštis

Gyvūnų grupė

Priežastys:

1.

2.

(3 taškai)

3.3. Remdamiesi F šaltiniu, nustatykite, prie kurių Pietų Amerikos pakrančių – rytinių ar vakarinių – sugaunama daugiau vandens gyvūnų. Kas tai lemia? Nurodykite du gamtinius ir du ekonominius veiksnius.

Juodraštis

Pakrantės

Gamtiniai veiksniai:

1.

2.

Ekonominiai veiksniai:

1.

2.

(5 taškai)

3.4. Pasaulyje pastaruoju metu vis plačiau plėtojama akvakultūra. Nurodykite vieną akvakultūros privalumą ir vieną trūkumą.

Juodraštis

Privalumas

Trūkumas

(2 taškai)

- 3.5.** Remdamiesi šaltiniais, pasirinkite vieną iš pateiktų planų (1–4) ir pagrįskite, kodėl jis būtų tinkamiausias, siekiant ilgalaikės tvarios vandens gyvūnų produkcijos plėtros³. Paaiškinkite, kaip jūsų pasirinktas planas ne tik padėtų užtikrinti stabilų sugaunamosios žvejybos ir akvakultūros produkcijos tiekimą, bet ir kuo mažiau kenktų biologiniams ištekliams.

1 planas

Pirmenybę teikti natūralios žvejybos plėtrai vandenynuose, didinant sugaunamos žuvies kiekį ir tik ribotai plečiant akvakultūrą.

2 planas

Pirmenybę teikti akvakultūros plėtrai, mažinant priklausomybę nuo natūralios žvejybos išteklių.

3 planas

Griežtai riboti žvejybą, siekiant apsaugoti biologinius išteklius, akvakultūrą plėtoti lėtai ir atsargiai.

4 planas

Derinti tvarią žvejybą su atsakinga akvakultūros plėtra, investuojant į išteklių valdymą ir kontrolę.

Juodraštis

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(3 taškai)

- 3.6.** Dėl pramoninės žvejybos, valstybėms skiriamų subsidijų ir pažangiųjų technologijų pasaulio vandenynuose smarkiai sumažėjo žuvų išteklių, ypač didelių ir komerciškai vertingų rūšių. Intensyvi pramoninė žvejyba keičia jūrų ekosistemas, mažina biologinę įvairovę, kenkia koraliniams rifams ir didina šalutinio laimikio (pvz., jūrų vėžlių) mastą. Nurodykite dvi tarptautines priemones, kurios galėtų padėti reguliuoti pernelyg intensyvią žvejybą.

Juodraštis

1.

2.

(2 taškai)

³ plėtra – rozwój – развитие – розвиток

4 struktūrinis klausimas. Remdamiesi G, H, J šaltiniais (p. 7, 8) ir žiniomis, atlikite 4.1–4.5 užduotis.

4.1. Remdamiesi G šaltiniu, palyginkite Arkties jūrinio ledo dangą 1979 m. rugsėjį ir 2023 m. rugsėjį. Nurodykite du pokyčius.

Juodraštis

1.
2.

(2 taškai)

4.2. Remdamiesi G šaltiniu ir žiniomis, paaiškinkite, kodėl Arkties jūrinio ledo riba prie Europos krantų yra labiau pasitraukusi į šiaurę negu kitose Arkties vandenyno dalyse.

Juodraštis

-
-

(1 taškas)

4.3. Klimato kaitos poveikis – visos žmonijos problema. Pateikite po du individualaus, vietos bendruomenės ir regioninio lygmens sprendimus, kurie galėtų padėti švelninti klimato kaitą, t. y. sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą.

Juodraštis

Individualus lygmuo:

1.
2.

Vietos bendruomenės lygmuo:

1.
2.

Regioninis lygmuo:

1.
2.

Yra priimta nemažai tarptautinių susitarimų (H šaltinis), kaip būtų galima mažinti klimato kaitos neigiamą poveikį ekosistemoms, tačiau jų ne visuomet paisoma⁴. Nurodykite dvi priežastis, kodėl taip yra.

1.
2.

(8 taškai)

⁴ paisyti – przestrzegać – соблюдать – дотримуватися, зважати

- 4.4. Remdamiesi J šaltiniu, dviem teiginiais paaiškinkite, kaip tirpstantis Arkties jūrinis ledas skatina didinti žmogaus veiklos mastą šiame regione.

Juodraštis

1.
2.

(2 taškai)

- 4.5. Pasirinkite dvi geosferas, išskyrus atmosferą, ir apibūdinkite, kaip Arkyje jas veikia klimato kaita.

Juodraštis

1.
.....
2.
.....

(2 taškai)

Šaltiniai

Gaublys. Geografijos atlasas 9–12 klasėms, Vilnius: Didakta, 2017.

Geografijos atlasas 6–8 klasei, Vilnius: Šviesa, 2019.

<https://ourworldindata.org/>

<https://nordregio.org/maps/electricity-production-2021/>

<https://www.fao.org/fishery/en>

<https://www.arctictoday.com/>

<https://www.gov.uk/government/topical-events/cop26>